

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

In Passionem D.N. Iesv Christi Homeliae quinquaginta sex, Theoremata
viginti octo, totidemque sermones. In Monotesseron Praeterea Eivsdem
Passionis Dominicae, iuxta Euangelistarum & historiae fidem, Elucidatio.
Conciones ad Haec Paraeneticae in praecipuis anni & Sanctorum
festiuitatibus habitae

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXVIII

In solennitate sancti Hugonis Episcopi Lincolniensis Carthusiensis ordinis
Alumni.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47113)

vobiscum ipsi expendite, quanta sit benignitas præpotentis Dei, pro labore exiguo tanta reddentis præmia, puta seipsum. Equidem non video, ut pro dignitate hanc Domini sententiam commendare queam qua ait. *Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum caelorum.* Merito sanè dici de illa possit, *O verbum saluiferum, o verbum gaudij plenum, o verbum iubilo refertum, ac vndiquaque consummatum, o verbum anxietatis expers, o verbum cordi omnem angorem & solitudinem superuacaneam auferens, o verbum omnem infrugiferam cognoscendi appetitionem extinguens, o verbum voluntatis propriæ nescium, o verbum cor virile efficiens, ac pace sempiterna confirmans, quam nullus neque dæmonum, neque hominum perturbare queat, o verbum cor hominis ab omnibus cæli & terræ creaturis penitus nudans & expolians: utpote quod Deus sibi vni seruare decreuit. Interim nihilominus eiusmodi verè pauperibus omnia Deus subministrat absque illorum desiderio: & quicquid putant sibi esse necessarium, Deo procurante adipiscuntur, absque sua solitudine. Si enim Deus, horum est custos pauperum, ipse erit & nutritor & pastor. Obsecro fratres charissimi si qui sunt inter vos, qui mea dicta non satis capiunt, ut simpliciter ea accipiant absque curiosa inuestigatione, ne in errorem incurrât: Solis enim expertis ea benè perspecta sunt, nec satis possunt explicari inexpertis. Rogemus Dominum Deum, ut nos verè pauperes spiritu efficiat, quo & nos post momentanea huius vitæ curricula possimus ad beatissimam Sanctorum omnium, quorum solennitate hodie latamur frequentiam, peruenire, præstante Domino nostro Iesu Christo, qui est Sanctorum omnium caput & corona, quem laudat vniuersa cœlestis Hierusalem in secula seculorum, Amen.*

IN SOLENNITATE SANCTI HVGONIS
Episcopi Lincolnienfis Carthusiensis ordi-
nis Alumni.

De triplici vigilia & tribus hostibus.

Sermo I.

Beatissimus ille seruus quem cum venerit Dominus & pulsauerit ianuam, inuenit eum vigilantem, Luc. 12. Charissimi fratres, magni pastoris hodie festiuitatem agimus, qui & se immunem custodire, & pro alijs tuendis eruditus potuit vigilare. Hic noster est Hugo Lincolnienfis Episc. & Carthu. monachus. Idèd moachus, ut sua ruta serua-

ideo autè est Episc. ut aliena quoque vigilando & docendo protegeret. Sæpè nos, charissimi, ad vigilandum admonet Dominus, eosq; qui suo obtemperât consilio, beatos prædicat. Quippe qui nos inter animæ pericula non ignorat versari, serpentes in sinu circumferre, & laqueos comedere ac bibere. Vigilantia igitur & circumspectio quantopere nobis opus sit, res ipsa loquitur. Quare prima causa ut vigilemus esse potest, ne circumueniamur ab hostibus. Hostes habemus mundum, carnem, diabolum, atque ad eam propriam ipsam nostram voluntatem. Caro nos impugnat, & trahere nititur ad sensuum oblectamenta, ad luxum, ad curiositatem, noua sciendi videlicet, ut quæramus

Hostes animæ tres qui sunt.

Caro propria quibus modis impugnet hostem.

H h h

mus

G. lat. 4.

mus mollia, optemus pulchra, procuremus suavia, ã, delectamur cū gaudio quē
& cōmoda propria, & respiciamus laborem fugiamus q̄ aduersa. Caro laetatur
diu dormire, lautē comedere, delicata amare, communia ac minus sapida res-
spuere, ociari, fabulari, labores fugere, ex diuinis caelo affici, & cum creaturis
spiritualiter fornicari, Caro conqueritur de ieiunio, murmurat de vili-
iori cibo, indignatur si parca tribuitur, contristatur si sobriè ministratur,
caro fugit paupertatem, horret abstinentiam, delectatur penuriam, quare
consolationem, amplectitur acediosam quietem. Qui eiusmodi sunt, fratres,
in carne sunt: & si sponte ita manent, hoc est, si se non corrigunt, si non dolent,
si se non arguunt & contra se pugnant, dici quidem possunt Carthufiani,
sed non sunt, quia primam fidem suæ professionis irritam fecerunt. Nam
vocationis nostræ scopum finemq̄ attenderimus, omnino ordinem idcirco
sumus ingressi, ne secundum carnem viueremus. Secundum carnem autem
viuimus, si opera & desideria hæc carnis quæ paulò antè recensui, spiritu non
mortificamus. Hortor vos, charissimi fratres, abiciatis omne ocium, ne mi-
nima tēporis portio in vobis sine fructu pereat: pretiosissimum est vix no-
stræ tempus, cuius ratio à Deo reddenda à nobis districte exigetur. Doleo sa-
pē vehementer, quod video plerosq̄ vestrum adedè inaniter, adedè leuiter,
adedè ociosè ne dicam etiam perniciosè tempus suum consumere, & propo-
modum nihil de fructu seu profectu animæ suæ cogitare, quæ carnis sunt
plusquam oportet sapere, ad propria & quæ corpori conueniunt prudenter
esse, ad ea verò quæ Iesu Christi sunt, hoc est, vt sciatis quid magis illi placeat
quid vitæ eius conformius sit, quid denique eius gloriam vberius promo-
ueat, inertes esse & oscitantes. Sanctus Hugo carni bellum indicens, ipsam ad-
ed ieiunijs afflixit, vt peculiaria etiam multa statutis plusquam teneretur
adjiceret, & abstinentias in pane & aqua ter in hebdomada faceret, & ma-
ducans, ne de cibi cogitaret delectatione aut vilitate, librum ante se habebat,
ex quo continuè legeret. Hoc ipsum boni adhuc hodie omnes faciunt Car-
thufiani, formidantes à Deo carnalitate argui, si refectioem corporis abiq̄
animæ cibo sumerent. At pro dolor, sunt qui de animæ (cuius refectio ma-
gis est, necessaria) cibo parum cogitantes, adedè cum suo cibo, adedè cum sua
fece corporali sunt occupati, vt anima interim relicta ieiunet, donec etiam
non vltra esuriat. Charissimi fratres, sumamus cibum in timore Domini, se-
ne quo viuere nemo nostrum potest, non eligentes, non discernentes quid
apponatur nobis, modo eiusmodi sit, vt fame urgente comedi possit. Si dele-
ctatio (quæ semper comitatur, quamdiu natura est natura) non potest non
sentiri, sentiatur ita vt tamen non queratur, id est, vt in illa non quiescat,
vt nō desideretur, vt non intro recipiatur, sed à corde, id est, interiori homi-
ne perculsa, cum actu ipso comestionis transeat & pereat. Sentiatur, inquam,
ipsa delectatio sed non delectabiliter, id est, non propter delectationem, sed
propter necessitatem, cui aliter subueniri non potest. Inde displiceat magis
ibi ipsa misera necessitas atque captiuitas humana, quod non potest quo vili-
let, vili & impura delectatione carere. Si ita naturæ necessitatibus seruitur,
necessitati seruitur, non voluptati, & curam quidem carnis facimus, verum-
tamen (quod solum prohibitum est) non in desiderijs. Vigilemus igitur cha-
rissimi circa sensuum nostrorum delectationes, circa creaturas quoque & res
quæ

1. Tim. 5.

Scopus mo-
nastica vitæ
quis.

Rom. 8.

Temporis
perditio
quantopere
sit vitanda.Quo carnē
suā spiritui
subiugarit
S. Hugo.Cibus quō
eum timore
Domini sit
sumendus.Rom. 12.
Vigilandū
quō sit circa
sensuum de-
lectationes.

quascunque, vt non ibi sistamus, non hæreamus, nihil nos extra Deum detineat, nihil possideat, sed animus ab omni creatura ab omniq[ue] amore extra Deum sit liber. Est alius hostis noster, mundus ipse, vnde mala haurimus exemplā, malaq[ue] colloquia. Inquinamur malorum consortio, quasi leuius sit peccare vbi multi delinquant, aut quasi corā Deo magis sit excusabile quod inter complices eorundem aliorum ve peccatorum minus erubescimus. Inquinat nos mundus cui placere gestimus, & ferre non possumus ab eo nos esse despectos. Sumus in oculis nostris non nihil, & in cordibus aliorum esse aut haberi volumus aliquid. Cupimus de nobis benè sentiri, nobis faueri, nos æstimari & in aliorum opinione bonos aut præstantes haberi. Hæc quotidiana est fornax tērationis humanæ, qua vrimur fallimurq[ue] à nobis ipsis. Nā carnalis illa superbia in vestium ostentatione aut aliarum rerum gloria, in iactantia scientiæ aut potestatis, minus ad nos spectat, & manifestior est, quam vt opus sit de illa cauenda vos admonere.

Accedit tertius hostis, diabolus, exercitum ducēs malarum suggestionū, id est videlicet, superbiæ, inuidiæ, malarum suspicionum, aliarumq[ue] passionum malarum & vitiolorum, quem vndique colligit, duobus prioribus hostibus, carne videlicet ac mundo suppetias eidem ferentibus. Cui tanto vigilantius tantoq[ue] fortius repugnandum est, quanto mille ei nocendi artes, mille fraudes, mille technæ ac insidiæ, quantoq[ue] ex confesso & palam aduersarius noster est nunquam placibilis. Sed confortat & nos consolatur, quod nihil est ei virium, nisi quantum illi nos tribuerimus. Pugnare etenim potest, at expugnare aut vincere non potest nisi volentes. Quamobrem cauendum maxime à proditore nostræ salutis & omnium pessimo hoste, quem intra nos gerimus, qui vnus si non esset, nulla nobis exterior pugna noceret, hic mala est nostra voluntas, pessimus vtrique hostis, & semper vincens, vbicumque fuerit. Hac abucitur diabolus exuffians & odia, iurgia, inimicitias, iudicia temeraria, variatq[ue] mala concitans. Fratres, cōtra hanc pestē nil iuuant prædicatione, correctio, consilia ve quæcunq[ue] aliena: hanc oportet primum necari, quæ mortua, pax erit hominibus bonæ voluntatis. Non vt nulla sit pugna, sed vt tam certa victoria, tam certa sit corona, vt etiam ab aduersarijs nostris nolentibus ea fabricetur, qui quanto plus molestiæ, tanto etiam gloriæ adferant. Interim tamen vigilandum, ne circumueniamur: & ne langueat bona voluntas, quærenda sunt orationum remedia, ne dormitet, lectionibus, exhortationibus ac castigationibus excitanda est. Si, inquit, sciret paterfamilias quæ hora fur veniret, vigilaret vtiq[ue], & non sineret perfodi domum suam. Quia verò nescit, omnem horam habet suspectam, semper vigilat. Hoc modo nobis, quia hostes habemus qui pretioso thesauro nos spoliare moluntur, semper vigilandum est. Est tamen & alia adhuc ratio vigilandi. *Beatus*, inquit, *quis vigilat ad fores eius*, id est, sapientiæ quotidie. *Beatus* qui visitationem obseruat diuinam, qui mundum parat Domino hospiciū, purum videlicet cor, & vigilat super custodia cordis sui quotidie, vt cum Dominus ad ostium eius pulsauerit, cōfestim occurrat & aperiat ei. Tertia est vigilia ad sponsi aduentum, ad egressum media nocte, id est, hora nobis incognita nos euocantis, vt tunc vigiles, præcincti lumbis & ardentibus lucernis parati ad egrediendum de mundo & ad nuptiarum ingressum inueniamur. Hæc triplici vigilia beatissimus Hugo

Mundus iste quō impugnet hominem.

Diabolus quibus tentationibus hominem impugnet.

Voluntas propria quæ sit pessimus hostis & proditor salutis nostræ. Luc. 2.

Luc. 12.

Vigilandum quo sit ad fores sapientiæ.

Pro. 8.

Luc. 12.

Matt. 25.

Luc. 12.

Quæ triplici vigilia armatus fuerit.

B. Hugo,

Φ. VI
13

1. Pet. 4.
Mat. 10.
1. Cor. 15.
Psal. 1.
Rom. 12.
Libri cuius-
modi religi-
osis frequen-
tandi sint.

Cant. 3.

Iob. 27.

go semper armatus fuit. Contra hostes namque adeo fuit vigil, sicut in vita eius legitur, vt ne vnā quidem victoriam eidem diabolus potuisset subire. Et vos charissimi fratres vigilate in orationibus, ac citiore prudentia sicut serpentes, simplicesq; vt columbæ contra prudentiam carnis, quæ mortis est animæ, & contra prudentiam mundi quæ stultitia est apud Deum. Meditamine in lege Domini interrogantes quæ sit via bona, & discite: quæ Dei sit voluntas beneplacens & perfecta. Eam ob rem bonos frequentare libros, qui spiritum inflammant, vitia ostendunt, & ad virtutes erudiunt: hic enim lectio vestra debet esse scopus & finis. Nam si ex curiositate aut vanitate scioli aut docti habeamini, libros legitis, fructum vestrum hic recipietis sterilem & inanem. Qualis est lectio vestra, quale studium, talis vita. Deo uti duos oportet libros, mundani mundanos. Verum hoc alias. In altera vigilia, orationum, videlicet ac contemplationum, ad visitationem diuinam adeo fuit B. Hugo auscultas, adeo vigil, vt ne dormiens quidem ab oratione spiritum laxaret. Quare potuisset reuera dicere: *Ego dormio & cor meum vigilat.* Nam in somno cum nulla alia ab eo vox audiretur, hæc tamen quæ ad conclusionem orationis sæpenuero audiebatur. Amen Amen. Postremo ad horam mortis quomodo non vigilantissimus fuerit, qui tam inreperidus non nunquam ensibus nudatis & super caput eius vibratis pro iniuria suspensus regibus ac proceribus eorundem, pro Ecclesia, pro populo, pro religione, & qui contra tyrannidem omnem adeo restitit, vt impiorum neminem timeret qui non formidaret Hugonis censuram, ipse vero hominum minas fluctu penderet omnes, idq; non ex animi leuitate aut superbia, sed ex virtute, & ex bonæ astæ vitæ conscientia: vt pote qui pro Deo omnia agere, & nihil contra Deum se sciebat velle. Atque idem etiam moriens sibi hunc esse diem dicebat non iudicij, sed gaudij & consolationis, nimirum plenus fiducia in Deo, & securus quod non reprehenderet illum cor eius in omni vita sua. Quæ utinam pariter nobis tribuat Iesus Christus cum patre & Spiritu sancto benedictus, Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

Quomodo quis iustus in proximum, quomodoq; placere debeat Deo
Sermo II.

Magnum aliquid dici quadrifariam. Altitudo spiritualis quæ sit.

Ecce sacerdos magnus, qui in diebus suis placuit Deo, & inuentus est iustus. Eccl. 44. Festum beatissimi patris nostri Hugonis celebrantibus fratres charissimi tanto nobis ardentiori studio ad eius imitationem attendendum puto, quanto nobis ille & olim fuit professione coniunctior, & modo creditur charitate vicinior. Siquidem ordinis nostri alumnus, simul fuit & pontifex & monachus, nihil ex monastica humilitate vilior, nihil ex pontificali stemmate elatior, in vtroque magnus, & tanto maior, quanto humilior. Dicitur autem quadrifariam aliquid magnum, altitudine, profunditate, latitudine, longitudine. Primum altitudine dicitur aliquid magnum, hoc modo arborem dicimus magnam, quam cernimus altam. Altitudo spiritualis, part.

puritas est cordis. Quanto enim spiritus est mundior, tanto fit ad Deum elevatior. Sanctus igitur Hugo magnus dicitur altitudine, hoc est puritate ac supernorum contemplatione, qua gratia quantum emicuerit palam est ex eius legenda. Secundo dicitur aliquid magnum profunditate, quomodo puteum dicimus magnum. Spiritualis profunditas est humilitas, quæ reuera apud Deum magna est. Siquidem qui se humiliat, exaltabitur. Hic Hugo beatus etiam fuit magnus, quia humilis: quippe qui semetipsum contemnens, perfectissimè propriè abdicat sensum, propriè abrenunciaverat voluntati, idè tantà libertate spiritus & alacritate ubique obediebat. Quam humiliter sacerdotiū acceptavit? quam reuerenter executus est? Porro ad prioratum ac tandem ad pontificatum cum peteretur, vrgeretur, ne susciperet quas non quaesivit vias? quas ut euadere posset non excogitavit artes? Quod cum obtinere prorsus nequirit, aded nihil de pristina humilitate monastica mutavit, ut quod maior sibi dignitas accesserit, non posset aduerti. Nihil enim quod Episcopus videretur, præter annulum ferebat. Tertio dicitur aliquid magnum latitudine, quemadmodum latam seu amplâ aulam, dicimus magnam. Porro latitudo spiritus, quid est nisi latitudo charitatis, utpote quæ ad proximū quèq; se extēdit? Hoc modo B. Hugo (quæpe in quo cumulus operū pietatis adeo excreuerat, ut vir misericordiarū dici posset,) nō iniuria vel maximus vocari posset. Quis n. beati viri misericordiā, quis charitatē eius nō est experitus? Infāntuli, mulieres, egeni, peccatores, poenitētes, extremo supplicio dānati, atq; adeo, & id maximè, defūcti, oēs beati pōtificis iatitudine excipiebantur charitatis. Nulla ætas, nullus sexus, nullus ordo potuit se abscondere à calore eius. Nemo (inqt vitæ eius cōscriptor) ad eū pro qualibet causa accessit, qui non consiliū & consolationē inueniret. Quarto dicitur quid magnum longitudine, sic viam longam dicimus magnam. Longitudo spiritualis, perseverantia est atque constantia. Hic non vulgariter magnus fuit B. Hugo, quippe qui neque blanditijs, neque minis potentum huius seculi à via rectitudinis potuit abinci. Non illum potestas, non minæ, non persecutiones regum, non archipræsulis autoritas, non pontificum cæterorum ignavia, non intentata bonorum suorum confiscatio, non collegæ sui impia proscriptio, non deniq; super caput eius nudati enses potuerunt à veritatis & iustitiæ instituto deflectere. Ubique igitur Hugo magnus, puritate, humilitate, charitate, longanimitate & perseverantia. Magnus præterea pontificali dignitate, magnus signorum claritate, magnus doctrinæ exuberantia, magnus meritorum copia, magnus diuina gratia, magnus postremo superna cœlestiq; gloria. Ecce igitur sacerdos magnus hoc est, sanctitate præclarus, cuius sanctitatis argumentum quoque evidens subditur, qui in diebus suis placuit Deo, & iustus est iustus. Multa quidem extant sanctitatis indicia. At nullum potest inueniri certius, quam placuisse Deo. Hoc testimonium infallibile est. Quideam placeret Deo nisi mundum & sanctum? Hoc igitur vnum desideremus, quod nō est sanctitatis argumentum, quam sanctitas ipsa. Itaque commendatur beatissimus antistes perfectissimè, dum nihil eidem, quod sanctum efficiat, prædicatur defuisse. Quippe qui placuisse Deo, & iustus, pura erga proximum, fuisse inuentus sit. Ac si dicatur: Ecce sacerdos magnus, qui legem omnem impleuit, quia charitatem ad Deum & proximum perfectam habuit. Ita enim

Profunditas spiritualis.

Luc. 14. 18. Humilitas B. Hugonis quanta.

Latitudo spiritualis quæ sit.

Iob 31. Charitas S. Hugonis.

Psal. 18.

Longitudo spiritualis quæ sit. Perseuerantia S. Hugonis quanta.

Sanctitatis testimonium infallibile.

W. VI
13

Iustus erga Deum verū quis dici valeat.

enim aprē hoc ita verti posset, vt iustus fuisse Deo, & hominibus placuisse diceretur: quippe cum neutrum horum euidentis sit præconium sanctitatis. Iustus namque erga Deum (si iustitia dicatur virtus ius vnicuiq; suum tribuens) quis dici queat? Quisnam Domino retribuit, quod tribuendum est? Quis largitur Deo quod suum est? Quis reddit ei vt non magis maneat debitor? At qui soluere Deo nemo potens est, nemo satisfacere, quod debet. Multa interim donat atque iterum donat Deus, & quis est qui vel dignas possit eidem agere gratias? Taceo quod nemo satisfacere valet eius ad nos tantæ charitati, tantæ liberalitati, tantæ beneficiorum multitudini. Quid tandem quod maiora promisit: imò infinita & immensa nobis bona præparauit? Non ergò sumus iusti erga Deum, qui sati faciendo Deo tribuamus quod suum est. Verumtamen ipse sciens nostram impossibilitatem & vilitatem, si nos eandem quoq; cognouerimus & ipsi humiles fuerimus, de suo & gratis nos iustificat, vnde sibi placeamus.

Quò iusti esse debeamus erga proximum.

Ad 3.

Proximo nostro quam debeamus.

Porrò ad proximum iusti esse, & possumus, & debemus, vt illi quæ debemus impèdamus. Multa autem illi debemus, quæ ne quis ignorare se dicat, natura etiam clamat docens quæ sibi quisq; velit fieri, eadem etiam proximo debere impendi, sic tamen vt nequaquam illud negligatur, quod obediendo porteat magis diuinæ voluntati quam hominis. Quemadmodum enim diligendus est proximus, ita in suo beneplacito anteferendus est Deus. Præliæ namque hominem quam Deum offendisse. Itaque multa (quod dixi) proximo debemus. Inter multa illa non minima sunt consilium & auxilium. Cogitate fratres charissimi, si quis inter nos constitutus in aliqua aduersitate, anxietate, perplexitate, aut alteri cuius miseriam obnoxius, cuius molesta, nesciat quomodo posset leuari, quam æstuanter desiderat anhelatq; ad consilium & auxiliū. Quam vellet, quam gaudet, aliorum corda sibi inclinare & compati? quam optat se adiuuari? Hinc ergo discat, quam iustum sit misereri proximo, & eum animum studeat in se transformare erga ceteros, quæ erga se optat inuenire apud alios. Porrò sunt pleraq; alia beneficia quæ quidam non appetunt: vt sunt refrenatio prauæ voluntatis, peccatorum correctio, item ad bonum instrui, à malo arceri, à noxijs retrahi, & ceteræ id genus salutis æternæ instituta, quæ quidam quanto minus optant, tamen maxime querere debuissent, tanto diligentius sunt eis etiam ingerenda. Quemadmodum beatus præsul Hugo fecisse laudatur, qui dum charitatem perfectam seruauit ad proximum, iustus fuit. Neq; enim iustitia hic opponitur misericordix, quandoquidem iustissimum est miseris misericordiam impendere, & eum affectum erga quem liber gerere, quem erga se cuperet quique aut cupere debere haberi. Hoc dico propter malos qui correctionem charitatis fugiunt, quam desiderare & amplecti deberent, quibus non secundum affectum quem habent vitiosum erga se, sed iuxta quem deberent habere bonum, inferendum est. Neque enim diligunt semetipsos sicut scriptum est, qui diligit iniquitatem, odit animam suam. Atque idè non quomodo sese ipsi diligunt, sed quomodo nos Christus diligit, iubemur eos diligere. Propterea dixi, placere Deo & iustum esse ad proximum, indicium esse sanctitatis, quia summam totius legis & charitatis geminæ consummationem completur. Porrò sicut Deo hoc modo iusti esse non possumus, ita e contrario homi-

Psal. 139.

hominibus placere non iubemur. Ideo placuisse hominibus nemo dicit signū sanctitatis, præsertim cum placuisse malis, vituperij maior suspicio fit, & de bonis quidem in cunctis debeamus placere, tantum abest ut cupiamus. Differunt enim longo intervallo, placere & cupere placere, quorum illud interdum bonum, interdum noxium est, hoc verò semper (si propter seipsum tanquam finis appetitur) perniciosum est, si verò propter proximi ædificationem, & ultimo saltem propter Deum, est meritorium. Cæterum ut cuius festum colimus, etiam studia imitemur, prima cura sit nobis hunc scopum præfigere, & illuc omnes nostros conatus extendere ut placeamus Deo. Si quidem hoc studium agere, est iam Deum diligere. Unde apud quem hæc inuenitur voluntas, ubi hoc frequenter exercitium, haud necesse est præcepta multa indicare. Non opus est illum obseruari sedulius, moneri sapius, increpari durius: quippe quæ desiderium hoc placēdi Deo instruit & ducit ad omnia. Ideo & alijs sociatus, & in solitudine constitutus, semper idem est. Non illum mutat humanus intuitus. Non in oculis hominum est feruentior, & in abscondito segnior, quippe qui semper secum habet eum, quem timeri offendere, cui appetit placere, cuius amore nihil vult negligere, omnia gessit efficere. At contra, quam misera res est, quam onerosa ubi subditis semper oportet inuigilare, nunquam non timere? Vbi necesse est semper imperare, urgere, increpare, impellerēq; ad Dei beneplacitum. Vbi oculus duntaxat humanus timetur, ubi clanculum furtiuēq; præuaricatur, quasi non confideret, qui omnia videt Deus? Non sunt (inquiunt) transgressiones istæ mortalia peccata. O quam modica est nostra charitas, si quod lethale non est, si quod gehennæ nos non facit obnoxios (tametsi Deus inde offendatur) patrare non metuimus. Nōne hinc formidandum est, non ex amore Dei venire, quod vel mortalia deuittamus, quando ipsum in venialibus offendisse pro nihilo ducimus? Nonne timor est seruilis, quādo Deum idē solum timemus, quia nobis metuimus? Atque idē ibi solum eius seruamus præceptum, ubi nostræ damnationis versatur periculum. Atqui oportuit ad diuinam gratiam ita aspirare, ita eius amicitiam ambire (ut si nullus esset etiam infernus) semper tamen maximo firmo feruore solliciti nihil admittere, quo creatorem nostrum offendamus, quo gratiæ eius augmentum nobis præpediamus, quo deniq; nostrum profectum retardemus, & postremo quo eius amicitia fruitionem intercipiamus. Porro, hæc charitas quæ mortalia tantum, nō etiam venialia nititur euadere peccata, quantula est? Quam vicina lapsui? Idcirco bonus monachus, fidelis Dei seruus, quicquid Deo nouerit displicere, nititur euitare, quicquid placere, conatur obtinere. Itaq; si quid faciendum cognouerit, non disputat, verum eius transgressio fuerit mortalis nec ne, sed an eius observatio Deo fuerit placens: nec (ut quidam) quod iussum fuerit discutat, an in scripturis etiam sacris sit expresse mādaturum, sed ne scripturis sacris fuerit contrarium, hoc ipso satis se obligatum ad obedientiam sciens, quod superiori potestati (siue prælatus sit siue Ecclesia) nō ignorat se perpetuo subiectum. Huic enim potestati cum etiam scriptura nos subiicit, quid aliud facit quam ut ad Ananiam Paulum, ita nos ad prælatum mittit, ut ipse nobis dicat quid nos oporteat facere? Huius humilitatis atque subiectionis obtinendæ gratia non oportuit omnia atque singula in scripturis explicari, sed vno interdum verbo innu-

Desiderium
placēdi Deo
quanta bo-
na efficiat
in homine.

Timor ser-
uilis quis sit

Amicitia
Dei quan-
topere sit
ambienda.

Seruus Dei
fidelis quis

Scriptura
sacra cur nō
omnia ne-
cessaria mā-
det expresse.
Act. 9.

Φ. VI
13

innumera subinsinuari. Quam multa, quando obedire præpositis nostris iubemur, hoc vno verbo imperantur? Quam multa item propter charitatis obseruantiam proximo impendenda necessario veniunt, quæ in scriptura non singulariter exprimuntur, nisi quod generatim hoc verbo cuncta mandata sunt: *Diliges proximum tuum sicut teipsum?* Item: *Diligatis inuicem, sicut dilexistis vos.* Item: *Quæ vultis vt faciant vobis homines, hæc facite illis.* Itaque pari modo qui præceptis te subdit Ecclesiæ, qui potestati atque præpositis mædat obtemperare, vno simul omnia quæ tibi illi præcipiunt, mandat. Proinde nõ potest quis obedire Deo aut scripturæ, qui non vult obedire prælato suo aut Ecclesiæ quia illicõ vt præceptum hominis (qui Dei vice præcipit) spernit, etiam Dei mandatum (quo homini sibi præposito iubetur parere) contemnit. Verum de hoc hæctenus. Hoc fuit institutum, quod dicerem Deo nos placere non posse, nisi bonos ac virtuosos. Totum igitur nostrum studium impendamus, vt quales Deus ipse benedictus nos desiderat, efficiamur.

Reliquum est quod moniti sumus exemplo beati Hugonis iusti inueniri erga proximum. Neque enim commendatur placuisse hominibus, quemadmodum Deo. Siquidem nõ ita necessarium est ad integritatem fraternæ charitatis, vt proximo semper placeamus. Alioqui in omnibus cogemur nostram proximi voluntati conformare. Porro cùm proximi nostri voluntas plerunque, sit obliqua, contraria ac displicens Deo, quis nefas non diceret ad placendum homini eiusdem impiæ voluntati morem gerere? Potest igitur quis esse bonus, potest in proximum esse iustus, potest proximum verè diligere, & eidem tamen interea non placere: puta si à voluntate eius mala non dissideat, si eius prauitatem arguat, si studijs eius noxijs obsistat. Eam ob re iubemur iusti esse in proximum, vt si semetipsum proximus non diligit, si animæ suæ bona non inquirat, si consilia salutaria spernat & odiat, nos in hoc ei non quasi fauentes blandiamur, sed sicut ipse se perdit, ita nos illum syncerè diligamus, necessaria saluti vel nolenti ingeramus noxia negemus. Et hoc est iustum esse ad proximum. Porro in his, quæ Deum non offendunt, & neque propriam neque proximi salutem impediunt, pertinet ad eandem utilitatem seu charitatem placere proximo, id est, eius voluntati morem gerere, eius pacem quærere, & consolationem ei impartiri. Veruntamen hoc placendi studium fieri debet ad ædificationem, ne nos ipsos quæramus, hoc est, nostrum commodum, laudem, consolationem, & alia id genus, sed proximi utilitatem. Tunc enim rectè placere studemus proximo, si in hoc ipso studio non quiescimus, si finem ibi non ponimus, sed nostra intèrio sit placere proximo, vt placeamus Deo. Et hoc modo Paulo rectè obtemperamus admonenti vt vnusquisque fratri suo placeat ad ædificationem. At si quis ita proximis appetit seu quærit placere, quod placendi ipsa vanitas oblectat, & non tam cogitat vt proximus ædificetur, quam vt ipse glorietur, intentionem suam non in Deum dirigens, sed in hoc ipso quod est placere alijs, finem suum sibi constituit formidare habet scripturam, dicentem: *Dissipauit ossa eorum qui hominibus placent.* Et illud Pauli. *Si hominibus placerem. i. placere quæreret, Christi seruus nõ essem.*

Luc. 10.
Ioan. 17.
Matt. 7.

Luc. 10.

Quõ iusti esse debeamus ad proximum.

Placere quõ quis debet proximo ad ædificationem.

Rom. 13.

Psal. 32.
Gal. 1.

Verum quid de illis sentiendum, qui ne displiceant homini, etiam offendunt.

dunt Deum? Transgrediuntur & Dei & superiorum præcepta vt fauorem hominis seruent. Ex charitate (inquiunt) hoc factum est. Non audebam illum hominem contristare, Et audebas Deum offendere? Quæ est ista quæso tam sancta, tamq; rectè ordinata charitas, quæ ad eò cæcos sui reddit cultores? Hanc charitatem (ne dicam carnalitatem) nescit scriptura, nescit sanctorū vita, Tullius est ethnicus, hanc primam esse legem amicitia dicit, nihil ab amico petere inhonesti. Alteram, etiam rogatos propter amicum nil inhonesti facere. In honestum hic maximè diceremus, quocunq; offenderetur Deus. Quid enim inhonestius, quam ne hominis amittas gratiam, Dei contemneres seu posthabere amicitiam? Sunt alij adhuc magis vecordes, qui non audēt rectè agere, vbi vident, alios delinquere. Ecce tam potens est scandalum, vt sæpenumero scientes & diligentes bonum, contra propriam conscientiam magis aliorum se conforment exemplo, quam diuino beneplacito. Nos verò charissimi fratres Deum super omnia & in omnibus diligamus, proximis propter Deum placere satagamus, & vbi opus est, etiam displicere propter Deum non timeamus, præstante Domino nostro Iesu Christo, qui est benedictus in secula, Amen.

Placere proximo in quibus sit illicitum.

Cicero.

Scandalum quam sit potens.

IN EADEM SOLENNITATE.

De tempore, quo hodie detinentur pleriq; monachi, & feruore deuotionis resuscitando Sermo III.

In lege Domini fuit voluntas eius die ac nocte. Psalmo I. Lex Domini immaculata conuertens animas, dicit David. In hanc beatissimus pater noster Hugo animam suam contulit, quia die noctuq; Dei beneplacitum inuestigans, non communibus præceptis contentus, nec solum ad ea quæ iubet Deus paratus, sed quæcunq; didicit placere, acceptatq; fore Deo, ad ea impigrum se offerebat. Eam ob rem arctissimum quem inuenire potuit in monastica religione ordinem intrauit, in quo quam nihil socordia, quam nihil ignauia, quam denique negligentia nihil prorsus admiserit, liquet ex ipsius (dum esset Episcopus) testimonio, arguentis aliorum negligentias, & dicentis quod à tempore quo monachus esse ceperit, nulla sibi morantia subrepsisset. Morantiam dicere volens moram negligentis monachi, aut negligentiam aliquam seu obliuionem, vnde monachorum reliquus cogitur conuentus expectare. Videtis studium, videtis vigilantiam, videtis diligentiam magnam. Heu vbi est modo huius temporis miseria, vbi ignauia monachorum ad diuina lectis suis dormitantium, idè sponte, dum alij vigilantes Deo assunt in oratione? Quid putatis angeli horum sentiant, quid plangent, videntes reliquos angelos, eos videlicet qui aliorum sunt monachorum custodes, orationum incensa offerre, sibi verò commissos somno stertere, se quod offerant illorum nomine non habere? Erubescant & corrigant se eiusmodi, vel angelorum suorum moti delectatione, & vbi surgendum fuerit surgant, vbi vigilandum vigilant, vbi etiam dormiendum dormiant. Quod si præter voluntatē aut in diuinis somnus, aut in alio quouis negligentia obreperit, cum gemitu

Morantia quid sit.

Tempor quorundam reprehenditur

Φ. VI
13

Exercitia cuiusmodi frequenter S. Hugo in cella.

cordis plangent, & quicquid neglectum est nequaquam neglectum manere sed emendetur, & pro eadem negligentia satisfiat. Sanctus Hugo inter carnos ordines etiam eremiticum elegit, sciens vitam abstractam & ab hominum conuersatione atque colloquutione sequestratam Deo vacare cupienti- bus non modo vtilem, sed etiam maximè necessariam. Mansit igitur cella re- cola sedulus, nec ibi solus. i. ociosus, sed aut Deo loquens, aut Deum audiens, aut Deum contemplans, semper cum Deo erat. Cum Deo loquebatur orando, Deum audiebat aut legendo aut diuinos instinctus recipiendo. Deum con- téplabatur suspiciendo, cognoscendo, in eius operibus admirando, affec- do, ad illa aspirando, atque eius bonitatem dulcedinemque in seipso gustando. Hæc namque sunt cellæ exercitia, hæc officia eremite. Sed heu quo ruit hodie tepor & inertia monachorum? Heu vita spiritualis quomodo extinguitur! Heu quomodo in plerisque religiosis prorsus nulla inuenitur religio! Sine deuotione, sine affectione, non in spiritu, sed in carne adhuc viuunt. Quæ interna sunt, nesciunt, & externa quoque sua vix in honestate quadam locu- lari continent. Rigorem ordinis, qui maximus tunc erat in initio, S. Hugo seruabat, pluramque quam debuit, feruente deuotione supererogabat. Absens fuit illi cogitatio, quomodo arcanas Dei semitas ambularet, & nihil, quod Deo placeret, negligeret. Non ad opes terrenas adeo inhiat avarus, quanti- le sitiebat ad virtutes.

Cordis cu- stodia in di- uino officio seruanda qua sit.

Rogo charissimi fratres emendemus nostras negligentias, sine quibus non sumus. Officium diuinum aliarum domorum & ordinis more, hoc est, non cursim, sed cum grauitate soluamus. Lectiones ita legantur, vt intelligi que- ant. Cur enim legitur, quod non intelligitur? Itaque legantur vt non abbe- ptio, sed distinctio pariter & expressio sit literarum ac syllabarum. Ponantur etiam diuino in officio custodia cordi, vt sit mens ardens, & ex his, que leguntur aut cantantur, eliciat suspiria affectusque castissimi amoris in Deum. Tam varia enim leguntur, tam varia cantantur, vt nunquam desit, quo se occupet deuotio, vel peccata gementis, vel pro iustitia & virtute postulantis, vel infirmitatem suam plangentis, aut ad Deum aspirantis. Deum contem- plantis, Deum admirantis, in Deo exultantis, & pro toto mundo, id est, pro hoc genere hominum, modo pro alio Deum rogemus. Charissimi fra- tres, si quem somnolentia premit, excutiat se & moueat: si victus somnolentia fuerit, negligentias suppleat, & infirmitatem suam dolens, somnolentiaque causas in diuinis scrutetur & vitet. Sunt, qui adeo sunt in diuinis distracti, vt etiam putent se cum cæteris cantare, cum ne labium quidem mo- ueant. Sunt alij adeo occupati, oculos & caput huc illucque gyrantes, & quasi muscas capturi, nihil non obseruantes. Teneantur quanto oculi, id est, in diuinis maximè caueatur, ne videatur quod distractionem, quod ve leuitatem aut turbationem cordi adferat. Charissimi fratres, in lege Domini sit voluntas & meditatio vestra die ac nocte. Libros accipiatis, qui ad compunctionem & deuotionem extimulent. Lectio vestra & studium sit non vt doctiores viciemini, sed vt efficiamini humiliores, mitiores, & in omni virtute perfectiores ac feruentiores. Quotidie propositum melioris atque correctionis vite renouetis, & ad profectum vestrum sagite, vt quotidie incrementi aliquid adijciatis. Vespere iturus ad quietem interroget se vsusque quæ huc in- tona

Oculi quomodo in diuino officio tenendi sint. Psal. i. Studium religioforum cuiusmodi esse debeat.

boni egerit, & in quo sit factus quam heri melior. Si nihil inuenerit, quin etiã à bono defecerit, ex toto corde gemat, & proficiendi animum fortius resummat. Desinant quãso inter vos clandestinæ ille obseruationes & explorationes, quæ pacem turbant, charitatem vulnerant, & monasticum regimen pessundant. Studeat potius bonus cellita, quicquid extra suam cellam agitur, nescire, cum dictis & factis aliorum se non occupare, ab omni colligatione, ab omniq; sollicitudine liber esse, & ne Deum offendat, ne Dei gratiam in se vel minuat, vel impediatur, ne denique tentationum laqueis se inuoluatur, neue delinquendi occasiones incidat, semper formidare, vigilanterq; aduertere. Hæc sit sollicitudo vestra charissimi fratres, hoc studium vestrum, quomodo Deum ex toto corde diligatis, quomodo illi semper placearis. Et ne aliquid in cordibus vestris versetur vnde coram Deo erubescatis, idẽ eius præsentia semper in oculis sit vestris, & quod omnia vestra secreta, omnes cogitatus, omnes motus intentionesq; animorum in eius oculis sint, timorem & reuerentia in vobis generent, adẽd vt nihil, quod illi displiceat, audeatis. vt sic circa interna vestra occupati, & ab externis abstracti, verè spirituales efficiamini, meditates in lege Domini, quæ sit eius voluntas beneplacens atque perfecta, ad laudem Domini nostri Iesu Christi, qui est benedictus in secula, Amen.

Obseruationes clandestinæ cauendæ quæ sint.

Sollicitudo cuiuslibet necessaria quæ sit.

Rom. 12.

IN SOLENNITATE D. BARBARÆ REGINÆ,
Martyris, virginis, sponsæq; Domini nostri
Iesu Christi.

*Amor inter sponsum & sponsam quidnam habeat proprietatis, quomodo
item amor quibus ordinandus sit.*

Sermo I.

Media nocte clamor factus est, ecce sponsus venit, exite obviam ei. Matth. 25. Vox est hæc charissimi fratres præconis celestis, qui Christi animarum nostrarum sponsi nobis nunciat aduentum. Quæ verba si diligenter spectemus, miram erga nos dignationem videmus diuinam: quandoquidem animam humanam sponsæ nomine dignatur Deus, nec vocari ab eadem se sponsum grauat. Si iam expendimus quoque, quid sit ipse Deus, quid anima humana, nonne ex abyssis cordis ingemiscimus, quod tanta est dissimilitudo inter eum, qui se sponsum, & inter eam quam sponsam ipse vocat? Quam dulcia tamen fratres, quam suauia, quamq; iucunda sunt nomina hæc sponsus & sponsa. Legimus in alijs plerisq; locis, vbi patrem, vbi fratrem, vbi pastorem, vbi se denique dominum Christus vocat. Omnia hæc nomina singularem clementiam erga nos diuinam, beneficiorumq; eius varietatem significant. At quod sponsum se vocat, quod humanã animã dignatur agnoscere sponsam, plenũ est gratia, plenũ amore, plenũ fiducia. Quõ. n. amabiliorẽ se posset exhibere, quõ suauius animæ posset illabi humanæ, quõ. ã posset aut vulnerare profundius, aut ardentius inflãmare, quam eam vocando, habendoq; sponsam? Quid enim est vocari sponsa, quam præ omnibus aut saltem præ multis haberi dilectissima?

Quæ sponsam quanta dignatione animant vocet Deus.

Matt. 6.
Ioan. 20.
Ioan. 10.

Sponsum ex quanta charitate se vocet Deus.